

Міністерство
України у справах
сім'ї, молоді
та спорту

Україна

Проект співфінансується Європейським Союзом,
Шведським агентством з питань міжнародної співпраці та розвитку Sida та ПРООН
Проект виконується Програмою розвитку ООН

ПРОГРАМА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ПРАВ ЖІНОК В УКРАЇНІ

ЗВІТ ЗА ДІЯЛЬНІСТЬ У 2008 році

Програма рівних можливостей та прав жінок в Україні:

- Результат I. Здатність представників національного та регіонального рівнів влади розробляти, впроваджувати та звітувати стосовно гендерно-чутливих стратегій/програм/планів
- Результат II. Рекомендації з приводу гармонізації законодавчої бази в рамках основного закону та міжнародних зобов'язань із забезпечення гендерної рівності
- Результат 0. Вступний етап проекту “Права жінок в Україні”

Результат І. Здатність представників національного та регіонального рівнів влади розробляти, впроваджувати та звітувати стосовно гендерно-чутливих стратегій/програм/планів

- Ціль 1: 17 обласних державних адміністрацій погодились розробити ефективну стратегію/програму із використанням методу LFA
- Ціль 2: 9 міністерств підтримали розробку ефективних гендерно-чутливих планів дій із використанням методології LFA
- Ціль 3: Функціонування гендерних ресурсних центрів (GRC)
- Ціль 4: У рамках проекту методичну літературу та інформаційні матеріали з гендерних питань в Україні одержують понад 200 установ (видавництв, шкіл тощо)

Ціль 1: 17 обласних державних адміністрацій погодились розробити ефективну стратегію/програму із використанням методу LFA

Виконання цілі 1:

- У всіх 27 областях діють обласні гендерні програми, які мають відповідне фінансування із обласних бюджетів
- Так, за підтримки Програми рівних можливостей та прав жінок ПРООН у 2008 році було проведено 17 семінарів-тренінгів, на яких отримали знання та підвищили свою кваліфікацію 514 осіб, основну частку яких складають представники виконавчої влади та органів місцевого самоврядування
- Питання гендерної політики вже систематично розглядаються на засіданнях громадських рад, селекторних нарадах, сесіях обласних рад (загальне число таких засідань протягом року склало 24). Органи виконавчої влади всіх областей взяли на озброєння методики, запропоновані експертами Програми рівних можливостей та прав жінок (методика логіко-структурного планування, методика проведення оцінки та моніторингу обласних програм)
- Закарпатська та Вінницька області включили гендерний компонент до Стратегій соціально-економічного розвитку своїх областей до 2015 року, Луганська область – до Програми соціально-економічного розвитку
- На обласному рівні започатковано гендерний аудит обласних програм (Луганська область), вирішено питання про запровадження гендерної експертизи 54 обласних цільових програм та Стратегії соціально-економічного розвитку Херсонської області до 2015 року, проводиться кількісний аналіз кадрового складу у виконавчій владі та органах місцевого самоврядування у Вінницькій, Закарпатській, Луганській, Херсонській, Чернівецькій, Житомирській областях, проводиться моніторинг ЗМІ у Луганській, Вінницькій областях.

Ціль 2: 9 міністерств підтримали розробку ефективних гендерно-чутливих планів дій із використанням методології LFA

Виконання цілі 2:

- Державні службовці з 9 міністерств та відомств, які брали участь у тренінгах з логіко-структурного підходу, організованих Програмою рівних можливостей та прав жінок ПРООН (по 4-6 представники від кожної установи), здобули та закріпили свої вміння планувати проекти відповідно до методу логіко-структурного підходу, включаючи завдання SMART, що спрямовані на досягнення гендерної рівності та визначення відповідних показників цієї діяльності
- Цього року 9 міністерств та відомств, які взяли участь у тренінгах, спробували підготувати перший варіант проекту програми із утвердження гендерної рівності у конкретній сфері відповідальності міністерства. Але недоліком було те, що майже всі міністерства зосереджували увагу не на очікуваних досягненнях, а на поточній діяльності (заходах)
- Всі 9 ключових міністерств та відомств розробили гендерно-чутливі плани дій. Втім, такі гендерно-чутливі плани дій 3 міністерств (Міністерства оборони України і Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства України у справах сім'ї молоді та спорту) є якісними, відповідають основним вимогам логіко-структурного методу, зараз успішно впроваджуються. В планах дій інших 6 Міністерств є недоліки різного порядку: нестабільність складу гендерної робочої групи, нерегулярність її зібрання, або невідповідність розробленого плану вимогам методології LFA

Ціль 3: Функціонування гендерних ресурсних центрів (GRC)

Виконання цілі 3:

- Для 4 ресурсних центрів придбано та передано обладнання
- Роботу гендерних ресурсних центрів було узгоджено з місцевою владою: державними обласними адміністраціями, обласними радами та регіональними координаційними радами з гендерних питань. Проект Типового положення про ресурсний центр знаходиться на розгляді Кабінету Міністрів України
- Ресурсні гендерні центри як комунальні установи працюють у 3-х областях (Луганська, Харківська, Житомирська). У Херсонській, Вінницькій та Чернівецькій областях такі центри працюють як громадські організації. Створений у Закарпатті ресурсний гендерний центр працює без статусу при управлінні у справах сім'ї, молоді та спорту Закарпатської ОДА. Частину функцій ресурсного гендерного центру у Закарпатті виконує освітній гендерний центр
- Керівники гендерних центрів у Луганській, Херсонській, Вінницькій, Чернівецькій областях є одночасно радниками голів ОДА з гендерних питань

Ціль 4: У рамках проекту методичну літературу та інформаційні матеріали з гендерних питань в Україні одержують понад 200 установ (видавництв, шкіл тощо).

Виконання цілі 4:

- Близько 30 медіа-установ взяли участь в інформаційній акції «Інвестування в жінок і дівчат: український контекст», організованій з нагоди Міжнародного жіночого дня, та отримали відповідні інформаційні матеріали Програми. Більше інформації – на сайті: <http://www.undp.org.ua/?page=news&news=441>
- Журналісти з 90 медіа-установ взяли участь у тренінгах, прес-клубах та семінарах, організованих Програмою рівних можливостей та прав жінок у регіонах України, результатом чого стало представлення у обласних ЗМІ близько 300 публікацій, програм ТБ та радіо, присвячених гендерній тематиці.
- 20 медіа-установ отримали інформацію про дослідження «Гендерні асиметрії в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування Херсонської області» у жовтні-листопаді 2008 року
- Близько 30 представників провідних медіа-установ України взяли участь у роботі круглого столу “Участь жінок у політичному житті та жіноче лідерство в Україні” 6 листопада 2008 року
- Літературу та матеріали Програми регулярно отримують партнери, державні інституції, неурядові організації, вищі навчальні заклади, дослідницькі центри. Продовжується розповсюдження “Абетки рівності”, яку зараз мають більшість шкіл у всіх областях України
- Близько 50 представників регіональних ЗМІ з 12 областей України, а також представники київських міських та національних медіа обговорили проблеми забезпечення гендерної рівності у світлі досягнення Цілей розвитку тисячоліття в Україні (19 вересня 2008 року)

Результат II. Рекомендації з приводу гармонізації законодавчої бази в рамках основного закону та міжнародних зобов'язань із забезпечення гендерної рівності

- Ціль 1: Методологія перегляду законодавства з погляду гендерного підходу представлена в Міністерстві юстиції
- 15 службовців органів виконавчої влади мають бути навчені розробляти гендерно-чутливе законодавство
- Ціль 3: Внесення змін до законодавчих актів України, список яких представлено Міністерством юстиції України
- Ціль 4: Державний звіт з гендерної рівності має бути підготовлено вчасно і відповідно до встановлених вимог

Ціль 1: Методологія перегляду законодавства з погляду гендерного підходу представлена в Міністерстві юстиції

Виконання цілі 1:

- Проведено ряд консультацій із гендерною робочою групою Міністерства юстиції України, визначено список законодавчих актів, до яких необхідно внести зміни відповідно до результатів гендерно-правової експертизи
- У 2008 році розроблено посібник “Методологічні підходи щодо здійснення гендерно-правової експертизи національного українського законодавства”. До його розробки долучилися національний експерт Катерина Левченко, учасники гендерної робочої групи Міністерства юстиції України і представниками Програми рівних можливостей і прав жінок ПРООН. Посібник друкується і має бути розданий членам міністерських гендерних робочих груп та іншим зацікавленим особам

Ціль 2: 15 службовців органів виконавчої влади мають бути навчені розробляти гендерно-чутливе законодавство

Виконання цілі 2:

- 26 вересня 2008 року Програмою рівних можливостей та прав жінок ПРООН було організовано тренінг для 25 членів робочої групи Міністерства юстиції України з провадження гендерних підходів у роботі Міністерства. Програмою тренінгу було передбачено вивчення основних засад державної гендерної політики, розглянуто методологію проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства

Ціль 3: Внесення змін до законодавчих актів України, список яких представлено Міністерством юстиції України

Виконання цілі 3:

- У 2008 році для проведення гендерно-правової експертизи Міністерством юстиції України обрано наступні законодавчі акти: Закон України “Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення” та Закон України “Про правові засади цивільного захисту”. Під час експертизи було окреслено предмет правового регулювання проаналізованих Законів; аналіз міжнародно-правових документів, що визначають стандарти і принципи гендерної рівності; проведено постатейний аналіз положень Законів щодо відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Ціль 4: Державний звіт з гендерної рівності має бути підготовлено вчасно і відповідно до встановлених вимог

Виконання цілі 4:

- Програмою підтримано проведення Міжвідомчої координаційної ради із моніторингу за виконанням Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 р. та Закону України “Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків”. Проаналізовано досягнення України у цій сфері за 2008 р. Основні досягнення – в продовженні інституціоналізації гендерної політики: у Секретаріатах 27 комітетів Верховної Ради призначено осіб, які надають консультативну і методичну допомогу з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, у 16 областях України призначено радників голови обласної державної адміністрації, при 18 облдержадміністраціях функціонують обласні координаційні гендерні ради з питань сім’ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми. Визначено пріоритети на 2009 р.: покращення роботи із гендерною статистикою, запровадження системи моніторингу виконання гендерних аспектів галузевих програм
- У 2008 р. підготовлено державний звіт «Гендерна освіта та просвіта в Україні», який є частиною виконання Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві до 2010 року. Програма рівних можливостей і прав жінок ПРООН надала експертну підтримку у розробці методології підготовки звіту відповідно до міжнародно-визнаних стандартів якості (індикатори, цільові групи, система моніторингу, аналіз проблем, рекомендації) та у зборі та обробці необхідних даних

Результат 0. Вступний етап проекту “Права жінок в Україні”

З вересня до грудня 2008 року Програма проводила вступний етап проекту ПРООН/ЄК „Права жінок в Україні”. Передбачено, що цей проект буде об’єднано із Програмою рівних можливостей, що впроваджується з квітня 2007 року. Таким чином створюється загальна Програма рівних можливостей та прав жінок в Україні.

Загальна програма має на меті об’єднати програмні та адміністративні потенціали двох проектів (Етапу II Програми рівних можливостей, який фінансується Шведським агенством міжнародного розвитку та співпраці та закінчується у вересні 2009 року та нового проект ПРООН/ЄК „Права жінок в Україні”, який буде впроваджуватися з вересня 2008 року до вересня 2011 року).

РЕЗУЛЬТАТ 0.

Для визначення методики та схем співпраці з партнерами для успішного впровадження Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні:

- Проведено консультації із ключовими Міністерствами-партнерами проекту (Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерство освіти та науки України, Міністерство внутрішніх справ України), визначено потреби та плани Міністерств у сфері забезпечення рівності у їхній роботі.
- Пер Ларсон, міжнародний експерт, залучений до вступного етапу, проаналізував проектну документацію та плани проекту, та допоміг експертам та спеціалістам проекту розробити детальний робочий план на 2009 на наступні роки.
- Міжнародний експерт у тісній співпраці та консультаціях з експертами та спеціалістами проекту розробив рекомендації щодо методики впровадження проекту. Ці рекомендації відповідним чином враховані в робочих планах проекту на 2009 рік та на наступні роки. Вони передбачають покращення якості та підвищення ефективності діяльності проекту.

ЗАСВОЄНІ УРОКИ

LFA є ефективним методом планування гендерної політики

- У травні-червні 2008 року представники 9 міністерств та відомств України взяли участь підсумкових тренінгах з логіко-структурного підходу (LFA) до планування політики, де вони закріпили свої знання механізмів планування та впровадження політики, здобули практичні навички формування гендерної політики. У результаті всі учасники відмітили необхідність подальших тренінгів із новітніх методик планування та впровадження державної гендерної політики. Велике значення для представників робочих груп має набуття практичних навичок через загальні тренінгові програми. Запровадження новітніх методик планування в поточну діяльність державних органів буде сприяти адекватному аналізу та стабільності результатів проектів.

Необхідність використання потенціалу фасилітаторів (тренерів з методик планування) для наступних тренінгів для державних службовців

- Фасилітатори LFA, навчені протягом тренінгу, мають продовжувати проводити семінари з логіко-структурного підходу до розробки та впровадження гендерно-чутливої політики для представників ключових Міністерств та регіональних органів влади. Програма врахує це при розробці тренінгової програми для каскадних тренінгів для державних службовців, вчителів та дільничних інспекторів, які будуть проводитися у 2009 (тренінг для тренерів) та 2010-2011 (тренінг для представників цих трьох цільових груп). Особлива увага буде приділятися відбору тренерів з метою забезпечення того, щоб тренінги проводилися на якісному рівні у всіх 27 регіонах України.

Необхідність посилення ролі регіональних партнерів у впровадженні гендерної політики

- Регіональні партнери демонструють високу готовність та зацікавленість до вирішення гендерних проблем на рівні областей. Пілотні області успішно впроваджують гендерні підходи у свою практичну роботу, пропонують організацію та проведення всеукраїнських заходів із підвищення кваліфікації та гендерної чутливості. Практика передачі повноважень у сфері забезпечення рівності на обласний рівень є характерною для Швеції та інших країн із високим показником рівності.

Необхідність подальшої інституціоналізації гендерної політики

- Враховуючи нагальну потребу забезпечення ефективного впровадження гендерної політики на всіх рівнях влади, необхідно ввести у обласних адміністраціях окрему посаду спеціаліста з гендерних питань, який би відповідав за виконання Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та Державної програми з утвердження гендерної рівності в українському суспільстві на період до 2010 р. Для підвищення ефективності роботи гендерних ресурсних центрів необхідно ухвалити Типове положення про такі центри на рівні Кабінету Міністрів України. На рівні міністерств слід підтримати практику призначення радників Міністрів з гендерних питань.

Гендерно-чутливе планування є необхідною передумовою ефективного планування та впровадження проектів ПРООН

- Під час проведення гендерного аудиту трьох проектів ПРООН стало очевидно, що гендерно-чутливий підхід до планування та впровадження «не-гендерних проектів» суттєво сприяє досягненню як основної (фокусної) цілі проекту ПРООН, так і забезпеченню гендерної рівності в Україні. Відповідно, проект не може досягнути своїх цілей, якщо орієнтується лише на представників однієї статі. Гендерно-чутливе планування забезпечує універсальний та органічний процес досягнення результатів розвитку для українського суспільства.

Навчальні візити є ефективним способом підвищення кваліфікації та особистого переконання у необхідності гендерних перетворень

- Для зміцнення мережі експертів, представників НУО та державних службовців, відповідальних за гендерну політику, та для підвищення особистого переконання слід залучати їх до навчальних поїздок у різні країни для вивчення кращих гендерних практик. У 2009 році пропонується організувати навчальні візити для радників Міністрів з гендерних питань та для радників Міністра внутрішніх справ з гендерних питань у областях, а також для представників Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту щодо визначення перспектив твіннінгу стосовно гендерної політики.

Необхідність посилення роботи із бюджетним комітетом Верховної Ради України, обласними бюджетними комітетами та депутатами, Міністерством фінансів України

- Враховуючи вплив економічної кризи на фінансування державної та обласних програм, необхідно посилити роботу з представниками бюджетних комітетів, депутатами обласних рад, представниками Міністерства фінансів України та Міністерства економіки України, включаючи їх як цільову групу семінарів/тренінгів/навчань з гендерної політики.